

sacher des größten Umweltproblems, wie Möller selbst schreibt – in die Umweltgeschichte der DDR einfügt. Möller geht weder auf den Braunkohletagebau ein, noch erklärt er diese Auslassung, für die es möglicherweise konzeptionelle Gründe gab. Somit fällt jedoch ein wesentlicher Aspekt ostdeutscher Umweltgeschichte unter den Tisch: die Situation der sorbischen Bevölkerung in den Lausitzen, deren Siedlungsgebiete dem Ausbau des Tagebaus zum Opfer fielen und deren Eliten (vor allem Kunstschaaffende) die Zerstörung seit den 1970er-Jahren öffentlich problematisierten.

Möller hat ein umfangreiches und detailreiches Buch vorgelegt. Das Lesen wird durch die Dichte der Details etwas erschwert. Kritisch ist ebenfalls die Fülle an redaktionellen Fehlern zu erwähnen: neben unzähligen Tippfehlern, die sogar in einem Untertitel auftauchen (3.4.) ist es das Fehlen von Abkürzungen im Abkürzungsverzeichnis oder von Personennamen im Personenregister (Günter Mittag), die die Lektüre und die Orientierung im Buch erschweren. Diese Kritik schmälert jedoch keinesfalls den Gewinn, den diese Arbeit für die Umweltgeschichte und zugleich für die Kontextualisierung von DDR-Geschichte bedeutet.

Jana Piňosová

Martin, Jens; Krausch, Heinz-Dieter: Slownik dolnoserbskich zelowych, gribowych a lišawowych mjenjow. Wörterbuch der niedersorbischen/wendischen Pflanzen-, Pilz- und Flechtennamen [2., póľpšony a rozšyrjony nakład]. Rangsdorf: Natur+Text 2020, 440 b.

W lěse 2020 jo wujšel w nakładnistwje Natur+Text drugi nakład wósebnego, za sorabistiku we wšakich kontekstach zajmneho słownika. Wón se pšiwobrošijo dolnoserbiskim mjenjam zelow, gribow a lišawow. Awtora teje specielneje pširucnice stej Jens Martin a Heinz-Dieter Krausch († 2020). Wónej stej znosylej mjenja a mjenjowe warianty za wěcej ako 500 družynow tych žywych byšow. W pširowanju z přědnym wudašim z lěta 2012, kótarež jo měło 352 bokow, jo druge ze swójimi 440 bokami bejnje rozšyrjone. Radny pšibytk rezultěrujo głownje z togo, až su se dodali mjenja dotychměst njewobglědowanych družynow. Teke južo w přědnem nakłaze zastupjone družyny su se dopoľnili wo něga njeregistrěrowane mjenja a warianty. Zakład za to su byli ekstensiwne terenowe slěženja awtorowu, w slědnych lětach wósebnje Jensa Martina. Z nimi jo se zdokumentěrował markantny žěl serbskego (dialektalnego) słownistwa a zrownju etnobotaniske wěženje slědneje generacije maminorěcnych Dolnoserbow.

Knigły su multilingualne, systematiski wustupuju w nich łatyńščina, nimščina a dolnoserbščina, změstymi gónoserbščina. Zajmny za sorabistow a powšyknje za luži, ako wo serbskich temach publicěruju, jo inowatiwny pšistup glědajucej na nimsko-serbsku dwójorěčnosť. Edicija se měri na pó móžności šyroku celowu kupku cytarjow, wópowědnje tomu jo głowna rěc wopisowanja nimščina. Nadpise a title kolumnow pak su generelnje serbske a nimske, pši comž jo serbščina na subtilnu wašnju, mimo wósebnego grafiskego wuzwignjenja, wěcej widobna. Wušej togo pódawaju se w słownikowem žělu jano serbske wejsańske/měšćańske mjenja, jich nimske wópowědniki su na kóncu knigłow z pomocu registra kuždemu pšistupne. Struktura jednotliwych artiklow docynijo to swójo: Pak raz mógało se cytarjeju zdaš, až žarży serbski spis w rukoma. Leksikon wóstanjo weto za luže mimo znašow serbščiny poľnje funkcionalabelny. Pórucyjom potencilnym awtoram a zagronitym wugótowarjam publikacijow ze serbskeju temati-

ku a (pšewažnje abo pó žěłach) nimskorěcneju celoweju kupku, aby se z recensěrowanymi knižkami pód tym aspektom dłymjej zaběrali: Co wóstanjo žo njepšestajone? Kak mógu dwójorěcnemu pšidatne „chłošćonki“ póbitowaš a jadnorěcnemu weto wobražiš atraktiwnu publikaciju?

Na ntušikownem boce wuwězanja stej přězy a slězy geografiskej kórse wózjawjonej. Na nima referěrujo se z pomocu cyfrow 1–244 na jsy abo města, z kótarychž póchadaju w słowniku zapšimjete informacije (wótpowědny register jo na b. 417–420). Informaciske dypki namakaju se pó wšej Dolnej Łužicy, pó žěłach w srjejznej a Górnej Łužicy a samo celo zwenka Łužicy. Předna kórta jo pósćona głownje perifernym stronam, druga skerzej centralnym. Jano dalej na pódpódnjo lažeca górnołužyska wjas Zarěč njejo se mógała městna (rozmjej: geografiskeje zdalonosci) dla w žednej z njeju zaměstniš. W pširowanju z přědnym nakładom jo na kórtoma 22 informaciskich dypkow wěcej (licby su cerwjene wuzwignjone; wěšty žěl jedna se wó městnosći, w kótarychž jo serbsćina žinsa zajšła).

Pó (njecysłowanem) titelowem boce, impresumje a zapisu wopšimješa, stej wótsišćanej nimske pšedstwo Jensa Martina k drugemu wudašu (b. 6 sl.) a serbskorěcne pšedstwo přědnego wudaša wót Gregora Wiczoreka (b. 7 sl.). Slěduju dalšne (pód)kapitle z informacijami, kótarež budu cytarjam (wósebnje tym, kótarež njejsu ze Serbami hyšći nic abo jano marginalnje cyniš měli) pši wužywanju słownika na wšaki part na pomocy.

Pód titelom „Zawježenje“ (b. 8 sl.) pódawa se minimalna skica stawiznow Serbow. Zrazom informěrujo se wó tom, až njejo rěčna situacija pó wšej Dolnej Łužicy jadnaka. Zwěšćijo se, až dajo se – teke z pomocu słownika – „anhand zahlreicher niedersorbischer Reliktnamen einheimischer Pflanzenarten“ (b. 8) dopokazaš, až su tam, žož jo serbsćina mjaztym dozněła, pšed někotarymi generacijami hyšći serbski powědali. Dalej se signalizěrujo, až dolnoserbšćina se žěli na wěcej dialektow a až se to w zezběraných mjenjach wótblyšćujo. Zajmny pokaz jo, až dajo relatiwnje markantne družyny, za kótarež njejo se dotychměst namakało žedno serbske mě a nawopak su znate serbske mjenja, ako njejsu se mógali hyšći konkretnym družynam pširědowaš. Awtora stej se wědobnej, až njejestej pšemóglej wšykno doložnje wuzbadaš. Jeju rozsuzenje, material njeglědajacy na to wózjawiš, mam za glucny.

Na b. 9–11 namakaju se „Pokazki za wužywanje słownika“, w kótarychž dokumentěrujo se mj. dr. žěl zapisowańskich konwencijow. Tak wužywa se na pš. w relevantnych padach město ortografiskego <ó> grafem <e> abo <y>, až njeby se informacija wó originalnem wugronjenju informanta zgubiła. Standardnorěcna forma z <ó> pódawa se dodatnje w spinkoma. By se póbitowało, take a pódobne pódaša gromaže z informacijami wó wugronjenju na b. 25 sl. wobjadnaš.

Pód nadpismom „Slěžeńske strony“ (b. 11 sl.) tematizěrujo se region, z kótaregož póchadaju serbske mjenja słownika. Pokazujo se na historiske pómjeńšowanje serbskego rěcneho teritoriuma, což dokumentěrujo se z pomocu kórty tych stron, žož su zachopjeńk 16. stolěša hyšći serbowali. Ten dokument jo se pšewzeł z přědnego zwězka pšeglěda serbskich stawiznow (BRANKAČK, Jan; MĚTŠK, Frido: Geschichte der Sorben. Band 1. Bautzen: Domowina-Verlag 1977).

Kapitel „Wužywane žrědła“ jo wobšyrnjejšy a rozrědowany do dweju pódkapitlowu. Pla přědnego žěła (b. 12–21) jedna se wó krotke komentěrowanje wažnjejšych rěcnych pomnikow resp. wó drobne fakty ze žywjjenja jich awtorow, na pš. wó Mollera, Chójnanu, Hauptmannu, Bronišu. W lisćinje namakaju se teke pozicije, na kótarež jo se dotychměst w sorabistiskej rěcywěže jano na kšomje glědało. Ako wósebnje žrědło stej awtora

wótekšylej manuskript botaniskego słownika ze Slěpego póchadajucego Hanza Kulinka a dalšne pódložki jogo slěženja (b. 20; w tom zwisku pomjenijo se slěpjański dialekt tšochu njedokradnje ako warianta dolnoserbšćiny). W pódkapitlu „Swójske slěženja“ (b. 21 sl.) pódawaju se informacije wó terenowych slěženjach awtorowu. Wóni su se pšewjadli w běgu písamem 70 lět – mjazy 1950 a 2019. Pokazuju se na w dodanku pšipowjesonu lisćinu z wěcej ako 150 (!) informantami. Zrazom se wó tom informěruju, až su informanty do 1989 cesćej pšosyli wó to, aby wóstali anonymne, cogoždla njejsu se w tom casu jich mjenja dokumentěrowali. Tak njejo (a njejo mógał byś) zapis tych, kótarež su swójo wěženje dalej dali, dawno dapołny.

We wótstawku „Dolnoserbske reliktowe mjenja“ (b. 22) pšiwobrošijotej se awtora spóčetnje serbskim słowam, ako se pó žělach až do žinsajšnego namakaju w nimskich dialektach pšeslěžonego regiona (ale teke zwenka njogo). Zwěscijo se, až Dolna Łužyca jo mjazy nimskorěčnymi stranami ten region, w kótaremž dajo nejwěcej (nimskich dialektalnych) ludowych mjenjow rostlin, ako su słowjańskego póchada. Wobspomnjejo se, až jo material reliktowych mjenjow za historisku dialektologiju dolnoserbšćiny zajmny. Pšistupne žřědła njejsu se za słownik – sameje mase dla – dowupócerali.

Dalšnemu kapitloju se groni „Spektrum družynow a ludowy wuznam zelow“ (b. 23–25). W njom se pokazuju, až póchadaju zezběrane mjenja z casa něži 400 lět a až su awtory tych žřědłow kuždy w swójom casu stawnje na wěste družyny wósebnje žiwali. Pširownowanje historiskich dokumentow z aktualnym stawom wótekšywa zrownju wuwša, kótarež su dowjadli k tomu, až někotare družyny žinsa wěcej w Dolnej Łužycy njerostu. Dalej pódawaju se pšikłady za etnobotaniski wuznam rostlin w ludowej medicinje (wěženje wó gójawkach) a we wobłuku ludoweje wěry. Wažna jo informacija, až pšedstajaju se zezběrane informacije tego typa w słowniku mimo kuždegožkuli gódnosjenja.

Dolnoserbske mjenja pišu se w słowniku pó principijach serbskego pšawopisa, tak daloko, ako jo to móžno mimo toho, aby se zgubiła informacija wó dialektalnem wugronjenju. Za luže, kótarež njejsu se dotychměst hyšći ze serbšćinu zabrali, jo se toś dodał wótstawk „Pokazki za wugrono“ (b. 25 sl.). Wótpowědna tabela móžo se wě zarucyś jano přědny pšistup ku korektnemu cytanju serbskich słow. Glědajucy na to njejsu drobne wóthylenja wót rěčneje reality dalej problematiske: Sugerěruju se na pšikład, až wugranja se pismik *l* generelnje pó wšej Dolnej Łužycy stawnje měko (b. 25); słowo *žolž* njejo dobry pšikład za spiwne *ž* (we wótpowědnej poziciji wugranja se njespawne *š*, b. 26) atd.

Awtora stej se rozsužilej, až narownajo se <ł> z pismikom <l>, gaž jadna se wó dokłady z dialektow, w kótarychž se wugronjenje ortografiskego <ł> a <w> njemaka. Problem, až mógałej se tak měke a twarde *l* změšaš, stej pragmatiski rozwězałej: „Ergänzend [...] wird daher dazu geraten, das gemeinsame Auftreten von ‚ł‘- und ‚l‘-Varianten in den jeweiligen Pflanzenbezeichnungen zu beachten und in diesen Fällen eine harte Aussprache des ‚ł‘ anzuwenden“ (b. 26).

Tym wuwježenjam slědujo hyšći do tsích žěłow řědowany „Zapis skrotconkow“ (b. 27). W přědnem žělu namakaju se geografiske a rěcywědne skrotconki, teke take za dolnoserbske dialekty. Jich pomjenjenja se orientěruju na Mukowej klasifikaciji dialektow. Drugi žěl prezentěruju botaniske, a tšeši powšykne skrotconki.

Z wótstawkom nejwobšyrnjejšy žěl knigłow zabjerjo pópšawny słownik (b. 28–403). Wón jo rozřědowany na zapis žiwych zelow a rostlinow (b. 28–280), lisćinu kubłanych rostlin, zeleniny a struskow (b. 281–383), gribow (b. 384–401) a lišawow (b. 401–403).

Jadnotliwe artikle maju slědujucu minimalnu strukturu: W přednej smužce pódawatej se łatyńske mě (alfabetiske sortěrowanje słownika se pósěgujo na nje) a nimske mě. W druhej smužce stoj serbski ekwiwalent z pódášim žřědła resp. měštności a žřědła. Jolic až dana forma póchada ze swójskich slěženjow awtorowu, jo wóna markěrowana ze znamuškom (X). Dalšne wótpowědniki (su-lic take dokłažone) slěduju z wótpowědnymi pódášami w dalšnych smužkach. Pla nejwětšego žěła serbskich ekwiwalentow jedna se wó typiske dolnoserbske formy. Cesto wustupuju pak teke take ze slěpjańskego regiona abo z drugih pšechadnych dialektow, we wósebných padach su se dodali górnoserbske warianty. Dalšny, fakultatiwny, element mikrostruktury su w nimšćinje wużywane formy: reliktné mjenja ako zawóstanki serbsćiny, ale teke nimske regionalne formy. Rowno tak opcionalne su pód gronidłom „wuznam“ dokumentěrowane informacije wó wużywaniu družyny.

Za rěcywědnje orientěrowanego sorabista se wuplašijo, aby se dokradnej ze serbskimi ekwiwalentami (a reliktnymi mjenjami) zaběrał. Južo na přédne pógłědnjenje nadpadnjo bogatstwo zezběranego materiala. Pši tom njejadna se jano wó fonetiske warianty samskego słowa (na ps. *bešenowy/byšenowy šnapac*, b. 112), dajo teke wjelike słowotwórbne/morfologiske rozdzěle. Cesto su ekwiwalenty wót ceło rozdzělých słowotwórbnych bazow wótwołžone (pšir. *putnik, drogowina, skoroblica, skorodnja, škurulicka, šyroki jězyk a žabine łopjena* ako někotare z wótpowědnikow za *Plantago major – Breit-Wegerich* [b. 194]).

Mimo cwiblowanja wopšimjeju knigły zajmny material za rěcywědnju analizu, na ps. za dialektologisku studiju. Wužywař w słowniku zezběraných datow pak njedějał z pširědowanja serbskich ekwiwalentow konkretnym měštnosćam njekritiski sužiš, až prezentěrujo dany dokład awtomatiski narěc pomjenjonego měštna. Cesto drje tak jo, nic pak we wšych padach. Žěl takich cwibelnych pširědowanjow serbskego mjenja konkretnemu měštnu koncentřeruju se na mužakojске strony, což lažy na wužywaných historiskich žřědłach. Pótrjefjony jo wósebnje material ze spisa Öttela z lěta 1799 (ÖTTEL, Karl Christian: *Systematisches Verzeichnis der in der Oberlausiz wild wachsenden Pflanzen. Görliz 1799*; originalne bibliografiske daty historiskich dokumentow se w słowniku pšawopisnje normalizěruju). W tych knigłach jo zapisana wětša licba serbskich mjenjow, žěl z nich jo markěrowany ako „mužakojски“: „Die mit M. bezeichneten sind in der Muskauer Gegend gewöhnlich“ (ÖTTEL 1799: pšedstwo bžez numerěrowanja bokow). Zazdašim pak pósěgujo se to wótergi skerjej na pó rěcy górnoserbske strony, ako su geografiski Mužakowuju bliske, w kótarychž pak njejo se powědał mužakojски dialekt. Druga móžnosć jo, až spóčetnje mužakojске formy (nejskerjej pódane wót fararja Halki z Jabłońca), su se pši redakciji Öttelowych knigłow wědobnje abo mimo wóle zgórnosorabizěrowali. Jaden z tych cwibelnych padow jo *skuradlička* (b. 194). Zapis na *-ička* (w originalnem pisanju *Skuradliczka* [ÖTTEL 1799: 19]) pokazujo, až njejadna se wó formu mužakojskega dialekta, pšeto tam by wócakowali *-icka*. Pódobne pšitrjefijo na někotare dalšne dokłady, ako se pšewzeju z toho žřědła: *Lucžno powodnina* (b. 190, njejasneje interpretacije dla w słowniku w originalnem pisanju citěrowane) a *čerwjene jahodki* (b. 271, w originalu *Czerwene Jahodki* [ÖTTEL 1799: 36]; č, h město mužakojskega c, g). W doklaže *rozdute zelo* (b. 252, w originalu *Rosdute Selo* [ÖTTEL 1799: 70]) by we jsach z mužakojским dialektom wócakowali formu *zele*, mjaztym až jano wokus dalej na pódpołdnjo, na ps. we Wochozach abo Mochowcu se groni *zelo*. Awtoru słownika stej se bylejš wědobnej problematiskosći toho wósebnego a weto gódnego žřědła a pokazujejotej na b. 16 na to, až mógało změstymi njespušćobne byš. W regist-

roma sedlišćowych mjenjow (wót b. 417 resp. 421) wótpowědujo serbskej formje *Mužakow* samo nimske *um Bad Muskau*, což dej drje njejasne pširědowanje pótrjefjonych dokładow pódšmarnuš.

W mužakojkich stronach zezběrane słowa, ako njewótblyščuju (we wšom) tamnjěšy dialekt, namakaju se teke w dokładach, kenž póchadaju z drugich žrědłow, pšir. *čarne jagody* ze Zagorja abo *čorne jagody* z Wuskidži (b. 268). Žrědło jo w tyma padoma njewózjawjony spis Dahlki z lěta 1968 (Dahlke, E., Zběrka zelowych mjenjow ze Slěpego, Jabłońca, Wuskidža [sic] a Zagora [sic] / Sammlung niedersorbischer Pflanzennamen aus Schleife, Gablenz, Weißkeisel und Sagar).

Pód gronidłom „wuznam“ we wšakich artiklach dokumentěrowane wužywanje družynow drje njebužo jano za ludowědnikow a etnobotanikarjow zajmne. Gdyžlem jedna se pši tom wó informacije z historiskich žrědłow (pšir. mjazy wjele drugimi b. 30 sl. abo 239). Cesto jawje se wótpowědne informacije z terenowych slěženjow słownikarjowu sameju (na pš. b. 194 sl.). Móžoš se jano žiwaš, wjele takeje wědy stej mógałej za słownik zezběraš a z wózjawjenim zachowaš. Wótergi jo rubrika „wuznam“ dodatnje dokumentacija pšeměnjow dolnołužyskeje pširody a pódawa geobotaniske informacije: „„Kwišinki wjacor ako tej piš, gaž njamežoš wědu puščiš. Te rostu na Šwickojc hukach‘ [Strjažow (X)]. Angespochen wird hier ein noch bis vor wenigen Jahren existierender kleiner Bestand von *Iris sibirica* in der Spree-Niederung etwa 350 m nördlich des Friedhofs von Striesow/Strjažow.“ (b. 143 sl.).

Tejerownosći za šyroku zjawnosć zajmne budu pó knižkach rozdrošćone, ze žolteju slězynoweju barwu wuzwignjone pasaže, w kótarychž se pósrědnjaju na eksponěrowanem městnje krađu rozdźelne informacije: Změstymi jedna se wó etymologiske informacije resp. wó interpretaciju mjenja, wótergi se funkcija wěsteje družyny w tšochu rozšyrjonej formje pšedstaja a to teke glědajucy na jeje wužywanje we wobłuku nałogow a nęgajšnych ritualow atd. Teke wšake kurioznosći su wótišćane, na pš. historiska reklama za *Sserbski Knaster* (b. 303).

Słownikowemu žělu pšizamknjo se wobšyrny zapis žrědłow a wužywanjeje literatury (b. 404–412). W lisćinje namakaju se pódla znatych słownikow, mjenjowych lisćinow a relewantnych nastawkow a powšykneje botaniskeje literatury teke njewóćakowane pozicije, na pš. njewózjawjony manuskript wót Bernda Pittkuningsa zezběraných serbskich słow z Janšojc, Drjenowa, Dešna, Hochoze, Gór, Bórkow a z drugich měst. Teke z njewózjawjonych materialijow za Serbski rěcny atlas (SSM) a z młogich drugich archiwnych drogotkow stej awtora póćerałej. Ekscerpěrowała jo se wócywidnje dolnoserbska beletristika, na pomocy su byli wušej toho digitalnje pšistupne teksty dolnoserbskego tekstowego korpusa (DOTKO) Serbskego instituta.

Zapisoju žrědłow pšizamknu se tši dodanki. Předny z nich jo „Zapis napšašowanych luži“ (b. 413–415), w kótaremž njenamakaju se jano oficialne familijowe mjenja, ale wótergi teke tradicionalne dwórowe mjenja. Lisćina jo ředowana pó jsach. Móžomy drje za to měš, až toš te jsy stoje za městna, žož informanty su (wěšy part) žywe byli. Pšeměnjnja w žywjenju su mógali dowjašć k dwójnemu nalicenju, na pš. namakajo se mě jadneje a teje sameje wósoby pód zapiskoma za Depsk a Turnow. Ze zaspinkowaneju kšiciku (†) su wóznamjenjone luže, ako su byli pši redakciskem kóncu knižłow njabogę. Pširownujoš-lic wersiju lisćiny z lěta 2020 z teju přednego wudaša w lěše 2012, wumarkušoš, až licba wumarłych nęgajšnych informantow jo dramatiski rosla. Teke pó wózjawjenju słownika su dalšne markantne serbske wósobiny šli swóju slědnu drogu. Wuznam za słownik pšewježonych terenowych slěženjow mjazy slědneju generaciju

maminorečnych w minjonych lětach njamóžo se toś wusoko dosć gódnośiś. W slědnem wokognuśu njejo se mógała zregistrěrowaś jano kopica mjenjow zelow, rostlinow, gribow a lišawow, ale zrazom wobšyrne wěženje wó jich nałożowanju we wšakich wobłukach žywjnja.

Dalšny dodank jo „Zapis jsow a městow“, kótaryž pśedlažy na dwóju wašnju: Předna wersija jo řadowana pó cyslach, kótarež namakaju se na kórtoma na wuwězku knižkow. Numeru jo stawnje pśirědowane nejpjerwej serbske a pótom nimske mě sedlišća. Pla takich, ako laže žinsa w Pólskej, jo we wuzgibnjonyma spinkoma pśipisane {PL}. Jsy, kótarež mjaztym wěcej njeeksistěruju, su markěrowane ze znamjenim (†). Druga wersija lisćiny (ze samskimi dodatnymi informacijami) jo řadowana pó serbskem mjenju, kótaremuž slědujotej nimski wótpowědnik a cysło w kórtoma.

Wjeliki plus w pśirownanju z přědnym wudašim słownika jo register nimskich družynowych mjenjow. (Taki jo se za přědny nakład pózdzej separatnje šišćał.) Z jogo pomocu mógu teke luže, kótarež fachowu łatyńsku terminologiju njeznaju, zaměrnje za informacijami pytaś.

Wuzwignuś kšěł wugótowanje knižkow: Wóno jo zrazom spódobne a funkcionalne, wopśimješe a forma se makatej, kwalita papjery jo bejnje dobra. Fota, ako su někotarym artiklam dodane, njesłuže jano optiskemu pśerědnjenju, ale ilustrěruju a wudopołnjaju informacije wó konkretnych družynach. Gdylžem su teke informatory wótmólowane, na pś. pśi zběranju daneje rostliny (pśir. b. 270), wótergi su dodane historiske fotografije z wěstym pósěgom ku konkretnej družynje, na pś. bilda wó wowsnych žnjach w Barbuće pśed 1940 (b. 292) abo wobraz wó štoplowanju na póli, kótaryž dokumentěruju w tekście pśedstajone informacije wó kubljanju marchwje (b. 310).

Recensěrowane knižky su se powšyknje zasłužyli zajm šyrokeje zjawnosći a specielnje sorabistow. Wóni budu rěcywědnikam, ludowědnikam, (etno)botanikarjam a drugim informatiwna, gódna a na wšaku wašnju zajmna lektura.

Fabian Kaulfürst